

Ranking atrakcyjności inwestycyjnej województw Polski

Raport Instytutu Rozwoju za 2010 rok ¹ za najbardziej atrakcyjne województwa kraju uznaje woj. mazowieckie i dolnośląskie (kategoria A) oraz pomorskie, wielkopolskie, śląskie i małopolskie (kategoria B). Z perspektywy działalności B+R wyróżniają się mazowieckie, małopolskie, śląskie i dolnośląskie (kategoria A bądź B). Mazowsze nadal pozostaje najlepszym miejscem lokalizacji siedzib bądź centrali regionalnych. Jako miejsce lokalizacji usług BPO wyróżniają się dolnośląskie, małopolskie, mazowieckie oraz wielkopolskie, choć łódzkie, pomorskie oraz śląskie to też dobre alternatywy.

Przez **atrakcyjność inwestycyjną** regionu rozumiemy potencjał skłonienia inwestora do wyboru konkretnego regionu, jako miejsca lokalizacji swojej działalności spośród grupy alternatywnych lokalizacji w wyniku możliwości zaoferowania lepszej czy wręcz optymalnej kombinacji czynników przekładających się na maksymalizację przyszłych korzyści. Podobnie jak ma się to w przypadku atrakcyjności fizycznej o atrakcyjności regionu z perspektywy inwestora decyduje zawsze kompleks czynników. Podkreślić należy, że tylko niektóre z elementów tworzących atrakcyjność inwestycyjną regionu znajdują się w obszarze możliwego bezpośredniego oddziaływania władz regionalnych. Ocena atrakcyjności inwestycyjnej z natury rzeczy jest i zawsze będzie bardzo subiektywna – odzwierciedlać musi bowiem specyficzne upodobania i preferencje konkretnego inwestora. Wpływają na nie takie cechy, jak kraj pochodzenia czy nawet region pochodzenia, sektor działalności, segment rynku, klientela, natężenie konkurencji w branży, wielkość podmiotu czy przyjęta strategia działania. Atrakcyjność, ze swej natury, oznacza jednocześnie pozytywne wyróżnienie się konkretnej jednostki na tle innych, podobnych.

W naszym podejściu odróżniamy **atrakcyjność inwestycyjną potencjalną** – rozumianą jako mocno subiektywną zdolność do przyciągnięcia nowych inwestorów od **atrakcyjności inwestycyjnej ujawnionej** lub innymi słowy **rzeczywistej**, której analiza bazuje na rozkładzie

¹ *Ranking powstał jako element raportu opracowanego na zamówienie Agencji Rozwoju Mazowsza - opracowania szczegółowe: Brodzicki T. i in. (2010), Atrakcyjność inwestycyjna Województwa Mazowieckiego, Instytut Rozwoju, 2010.*

przestrzennym już dokonanych inwestycji (a tym samym de facto już dokonanych a nie tylko deklarowanych decyzji inwestycyjnych – analiza danych PAIiIZ). Specyfika procesów inwestycyjnych, w tym zwłaszcza chęć uniknięcia ryzyka i minimalizacji kosztów oraz imitacja zachowań innych, powoduje, że atrakcyjność ujawniona staje się jednym z kluczowych czynników kształtujących atrakcyjność potencjalną. Mówi się w tym kontekście o efektach aglomeracji, efekcie naśladownictwa czy też efekcie sygnału, którego rezultatem jest wyższy stopień przestrzennej koncentracji BIZ, niż zwykłej działalności gospodarczej. Innymi słowy prawdopodobieństwo wejścia nowego inwestora rośnie wraz z liczbą już zrealizowanych inwestycji.

W stosunku do istniejących na rynku polskim opracowań, raport IR wyróżnia zarówno sektorowe jak i funkcjonalne podejście do problemu. Podejście funkcjonalne jest istotne, gdyż coraz wyraźniejsze są – zarówno w wymiarze globalnym pośród państw wysoko rozwiniętych jak i europejskim – tendencje do funkcjonalnej, a nie stricte sektorowej specjalizacji przestrzeni gospodarczej. Tym samym podejmujemy próbę dokonania oceny atrakcyjności inwestycyjnej regionów z perspektywy:

- ogólnej – całości działalności gospodarczej,
- działalności produkcyjnej (przemysł przetwórczy)
- działalności usługowej (usługi rynkowe)
- siedzib głównych oraz centrali regionalnych korporacji międzynarodowych,
- centrów badawczo-rozwojowych
- innych usług podlegających procesowi offshoring (BPO, IPO, LPO etc.)

W badaniu uwzględniono dużą liczbę zmiennych zarówno o ilościowym jak i jakościowym charakterze pogrupowanych w dziesięć szeroko zdefiniowanych determinant atrakcyjności inwestycyjnej regionów. Grupy determinant objęły: dostępność transportową, jakość życia, aglomerację BIZ, kapitał wiedzy i innowacyjność, poziom kosztów, potencjał rynku, poziom rozwoju, zasoby rynku pracy, kapitał ludzki, jakość instytucji.

W konstrukcji syntetycznego indeksu atrakcyjności inwestycyjnej (SIAI) jak i w obszarze poszczególnych grup determinant posłużono się zaawansowanymi metodami analizy czynnikowej. Na podstawie przeglądu literatury teoretycznej oraz najnowszych opracowań empirycznych poszczególnym grupom atrakcyjności przypisano odpowiednie wagi różniące się zarówno pomiędzy poszczególnymi rozpatrywanymi działami gospodarki (przemysł, usługi) jak i rozpatrywanymi obszarami funkcjonalnymi. Analiza rozkładu indeksu

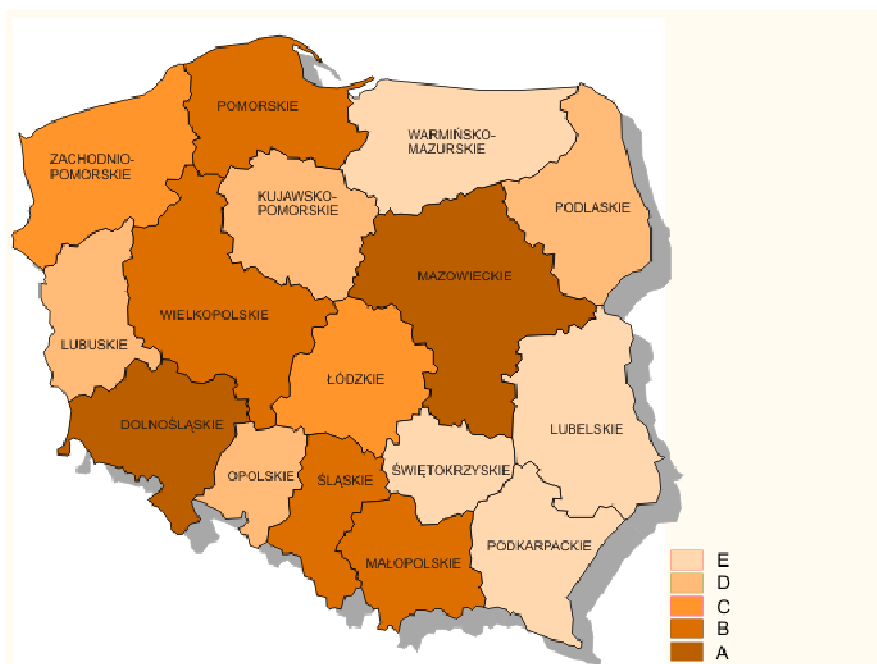
syntetycznego oraz subindeksów doprowadziła do wyłonienia 5 klas atrakcyjności inwestycyjnej:

- A – najwyższa atrakcyjność inwestycyjna regionu,
- B – wysoka atrakcyjność inwestycyjna regionu,
- C – przeciętna atrakcyjność inwestycyjna regionu,
- D – niska atrakcyjność inwestycyjna regionu,
- E – bardzo niska atrakcyjność inwestycyjna regionu.

Ranking województw za 2010 rok

Województwo Mazowieckie spośród wszystkich 16 regionów Polski odnotowało najwyższą wartość syntetycznego indeksu atrakcyjności inwestycyjnej, o ponad 40% przekraczając średnią dla Polski. Mazowsze zostało sklasyfikowane z Dolnośląskim w klasie A – regionów najwyższej atrakcyjności inwestycyjnej. Do klasy regionów o wysokiej atrakcyjności inwestycyjnej (B) zaliczają się cztery kolejne województwa: małopolskie, śląskie, wielkopolskie i pomorskie. W grupie regionów o przeciętnej atrakcyjności inwestycyjnej znajdują się: łódzkie i zachodniopomorskie. Są to województwa o atrakcyjności najbliższej średniej krajowej i wartości indeksu bliskiej 75% *benchmarku* (Mazowsza). W grupie regionów o niskiej atrakcyjności inwestycyjnej (grupa D) znalazły się 4 województwa: kujawsko-pomorskie, lubuskie, opolskie i podlaskie. W grupie regionów o bardzo niskiej atrakcyjności inwestycyjnej (E) znalazły się natomiast woj. podkarpackie, lubelskie, warmińsko-mazurskie i świętokrzyskie.

Mapa 1: Klasy atrakcyjności inwestycyjnej województw

Źródło: Opracowanie własne Instytut Rozwoju.

Tabela 1: Klasy atrakcyjności inwestycyjnej województw w ramach poszczególnych grup determinant

	Jakość instytucji	Kapitał ludzki	Zasoby rynku pracy	Poziom rozwoju	Potencjał rynkowy	Poziom kosztów	Kapitał wiedzy i innowacyjność	Aglomeracja BIZ	Jakość życia	Dostępność transportowa
Dolnośląskie	A	B	C	C	B	C	A	B	B	A
Kujawsko-pomorskie	E	C	C	C	C	C	C	D	E	C
Lubelskie	C	C	D	E	E	C	C	E	E	E
Lubuskie	B	C	C	C	C	D	D	C	C	C
Łódzkie	B	C	C	C	C	B	C	D	C	C
Małopolskie	C	B	B	B	C	C	A	C	A	C
Mazowieckie	D	A	B	A	A	E	A	A	B	A
Opolskie	C	C	D	C	D	B	D	C	D	B
Podkarpackie	E	C	D	E	E	B	C	D	C	E
Podlaskie	C	D	C	D	D	A	C	E	B	D
Pomorskie	C	B	B	B	B	D	B	C	C	C
Śląskie	C	C	C	C	A	D	B	A	D	A
Świętokrzyskie	B	D	D	E	D	B	D	D	E	E
Warmińsko-mazurskie	D	E	E	D	C	A	E	E	C	D
Wielkopolskie	D	C	A	C	C	B	B	B	B	B
Zachodniopomorskie	B	C	D	C	C	C	D	C	B	C

Źródło: Opracowanie własne Instytut Rozwoju. Aglomeracja BIZ może zostać uznana za miarę atrakcyjności rzeczywistej czy też ujawnionej.

Tabela 2: Klasy atrakcyjności inwestycyjnej polskich województw w ujęciu sektorowym i funkcjonalnym

	Przemysł przetwórczy	Usługi rynkowe	B+R	HQ	BPO
Dolnośląskie	B	A	B	B	A
Kujawsko-pomorskie	D	D	C	D	C
Lubelskie	E	E	E	E	E
Lubuskie	D	D	D	D	D
Łódzkie	C	C	C	C	B
Małopolskie	B	B	B	B	A
Mazowieckie	B	A	A	A	A
Opolskie	C	D	C	C	C
Podkarpackie	E	E	D	E	D
Podlaskie	E	D	D	E	D
Pomorskie	C	B	C	C	B
Śląskie	A	B	B	B	B
Świętokrzyskie	E	E	E	E	E
Warmińsko-mazurskie	E	E	E	E	E
Wielkopolskie	B	B	C	B	A
Zachodniopomorskie	D	C	C	C	C

Źródło: Opracowanie własne Instytut Rozwoju.